

Sayı: 8
08.03.2019
18:00

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamında yıllık tehlikeli atık beyanları atık üreticileri tarafından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Tehlikeli Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda 2017 yılı Tehlikeli Atık İstatistikleri Bülteni hazırlanmıştır.

TABS'da yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup, beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

TABS kullanıcıları, atık üreticileri; faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi, kurum, kuruluş ve işletme ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işlem, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek ve/veya tüzel kişiler (sanayi tesisleri, hastaneler gibi); olarak kabul edilmektedir.

Beyan formunun ilk bölümünde tesisin faaliyet alanı, kapasitesi ve çalışan sayılarını içeren tesis bilgileri kayıt altına alınmaktadır. Tesisin faaliyet alanını belirlemede Eurostat tarafından oluşturulan Altılı Ekonomik Faaliyet Sınıflaması-NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflandırma kodu kullanılmaktadır.

İkinci bölümde AYY ekindeki Atık Listesinde verilen atık kodları ana bileşen olarak kullanılmıştır. Beyanda tesiste üretilen her bir atık kodu için; miktar, ölçü birimi, atığın işlem gördüğü yer (tesis dışı-ihracat ve stok) bilgisi, atık işleme yöntemi (geri kazanım/bertaraf yöntemi – AYY Ek-2 A ve Ek-2 B) ve Bakanlığımızdan geçici faaliyet belgesi/ çevre izin lisans

belgesine sahip atık işleme tesisi bilgisi alınmaktadır.

2017 yılında ülke genelinde 63.741 adet tesis tarafından atık beyan formu doldurulmuştur.

2017 yılı için Türkiye genelinde Tehlikeli Atık Miktarı toplamı 1.425.045* ton olarak belirlenmiştir.

** Bu bülten içerisinde yer alan istatistik ve bilgilere maden sektöründen kaynaklanan atıklar dahil edilmemiştir.*

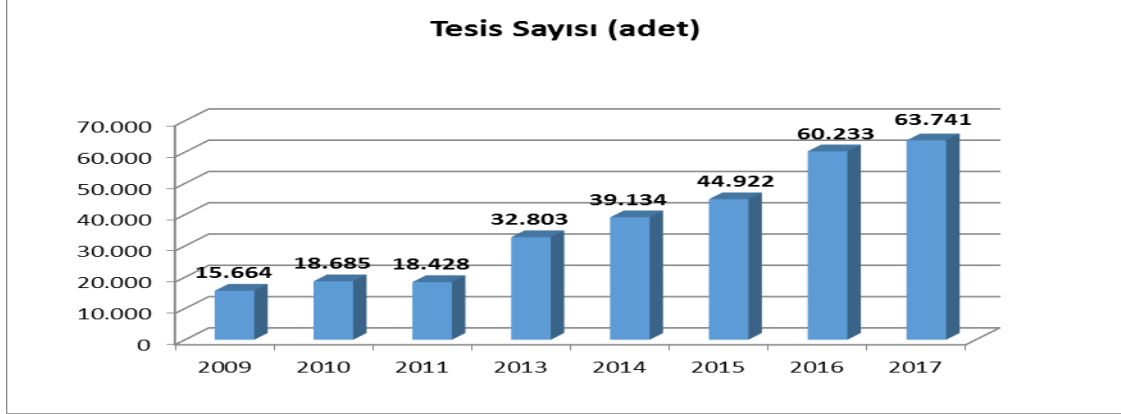
www.csb.gov.tr/gm/ced/

1- Tehlikeli Atık Beyanında Bulunan Tesislerin Yıllara Göre Dağılımı

	2009	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Tehlikeli Atık Beyanında Bulunan Tesis Sayısı (adet)	15.664	18.685	18.428	32.803	39.134	44.922	60.233	63.741

Tablo 1. Atık Yönetim Uygulaması/Tehlikeli Atık Beyan Sistemini kullanarak beyan gerçekleştiren tesis sayısı (adet)

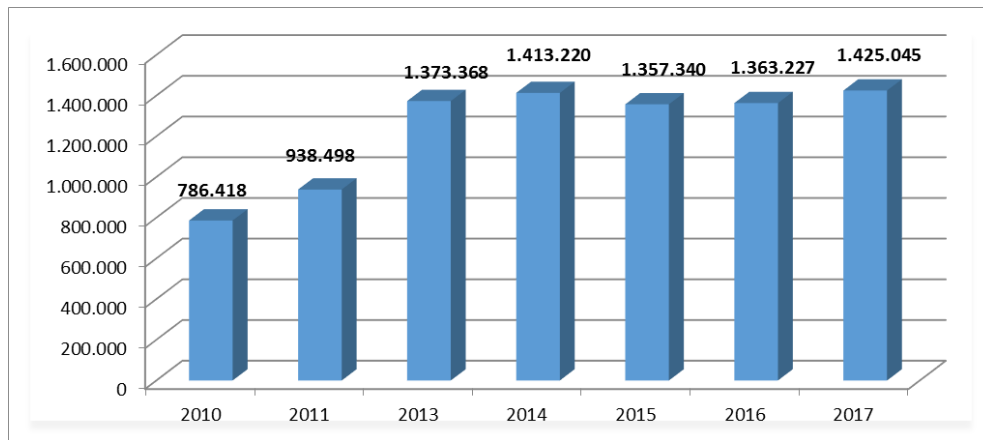
Şekil 1. Atık Yönetim Uygulaması/Tehlikeli Atık Beyan Sistemini kullanarak beyan gerçekleştiren tesis sayısı (adet)

2- Tehlikeli Atık Miktarlarının Yıllara Göre Dağılımı

	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Toplam Miktar (ton)	786.418	938.498	1.373.368	1.413.220	1.357.340	1.363.227	1.425.045

Tablo 2. 2010-2017 yılları arasında tehlikeli atık miktarı (Ton)

2017 yılında 63.741 adet tesis Atık Yönetim Uygulaması üzerinden tehlikeli atık beyan sistemi (TABS) kullanarak atık beyanında bulunmuştur (Şekil 2).

Şekil 2. 2010-2017 Yılları Arasında Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

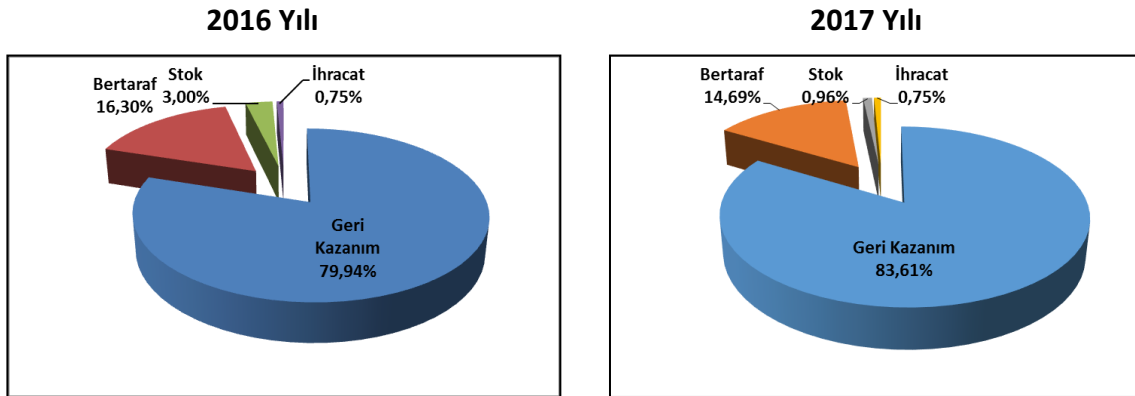
3- Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Tehlikeli Atık Miktarı Türkiye Geneli Dağılımı

2017 yılında geri kazanım amacıyla atık işleme tesislerine gönderilen atık miktarı 1.190.088 ton, bertaraf edilmek üzere atık işleme tesisine gönderilen atık miktarı ise 209.930 ton olarak gerçekleşmiştir. Yılsonu itibarıyla tesiste stok olarak tutulan tehlikeli atık miktarı 13.673 ton, ihracat edilen tehlikeli atık miktarı ise 10.678 ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 3.).

Yıl	Geri Kazanım	Bertaraf	Stok	İhracat	Toplam (Ton)
2014	1.033.598	314.826	58.225	6.571	1.413.220
2015	1.129.088	167.222	53.251	7.779	1.357.340
2016	1.089.809	222.263	40.933	10.222	1.363.227
2017	1.190.764	209.930	13.673	10.678	1.425.045

Tablo 3. Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

2017 yılında beyan edilen tehlikeli atığın %83,61'i geri kazanılmak üzere atık işleme tesislerine gönderilirken %14,69'u bertaraf edilmek üzere sterilizasyon, düzenli depolama ve yakma tesislerine gönderilmiştir. Bununla birlikte %0,96'ü stok, % 0,75'i ise ihracat olarak kaydedilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. 2016 ve 2017 Yılları Toplam Atık Miktarının Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı (%)

(*)

Geri kazanım: AYY'de belirlenen geri kazanım yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını,

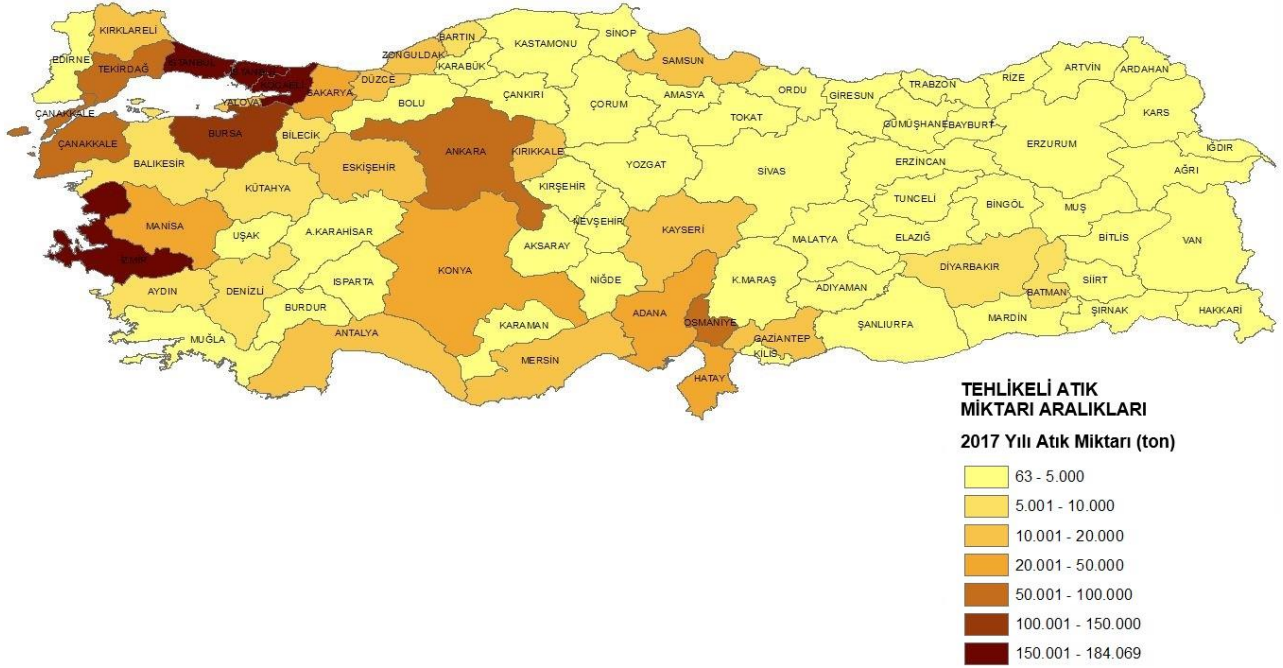
Bertaraf: AYY'de belirlenen bertaraf yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını,

Stok: Yıl sonu itibarıyla tesiste stok olarak tutulan tehlikeli atık miktarını,

İhracat: İhraç kaydı ile tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını ifade etmektedir.

4- İllere Göre Tehlikeli Atık Miktarı Dağılımı Haritası

Şekil 4. İllere Göre Tehlikeli Atık Miktarı Dağılımı Haritası

Türkiye geneli atık dağılımına bakıldığında sanayi tesislerinin yoğun olduğu bölgelerde tehlikeli atık miktarının da yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 4).

5- Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikeli Atık Miktarları

TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda en çok tehlikeli atık oluşturan 10 sektör ve toplam tehlikeli atık miktarları aşağıdaki tabloda verilmektedir. Sektör bilgisi için NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılmıştır. En yüksek atık oluşumunun 350.026 ton ile imalat sektörü/ana metal sanayine ait olduğu görülmektedir.

Sıra No	Kısım	Kısım Başlık Tanımı	NACE		Atık Miktar (ton)
			Bölüm Kodu	Bölüm Kodu Tanımı	
1	C	İmalat	24	Ana metal sanayii	350.026
2	C	İmalat	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	112.073
3	Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	86	İnsan sağlığı hizmetleri	103.193
4	D	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	35	Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı	97.301
5	C	İmalat	29	Motorlu karataşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	92.809
6	E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	78.648
7	C	İmalat	25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	71.595
8	C	İmalat	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar	52.490
9	E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	37	Kanalizasyon	42.703
10	C	İmalat	27	Elektrikli teçhizat imalatı	35.431

Tablo 4. Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikeli Atık Miktarları (Ton)

6- Atık Kodlarına Göre Tehlikeli Atık Miktarlar

2017 yılında en çok beyanı gerçekleştirilen ilk 10 atık kodu ve miktarı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Burada, en yüksek miktar “Demir ve Çelik Endüstrisinden” kaynaklanan 100207 kodlu “Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar”dır. Bunu sırası ile “Ambalaj Atıkları” başlığı altında yer alan 150110 atık kodlu “Tehlikeli maddelerin kalıntılarını içeren ya da tehlikeli maddelerle kontamine olmuş ambalajlar” ve “İnsanlarda Doğum, Teşhis, Tedavi ya da Hastalık Önleme Çalışmalarından Kaynaklanan Atıklar” başlığı altında yer alan tıbbi atıklardan 180103 kodlu “Enfeksiyonu önlemek amacı ile toplanmaları ve bertarafı özel işleme tabi olan atıklar” başlığı altında yer alan tıbbi atıklar takip etmektedir. Atık kodu bazında en yüksek beyan gerçekleştirilen ilk 10 atık miktarı toplamı 832.553 ton olarak tespit edilmiştir.

Sıra No	Atık Kodu	Atık Kodu Tanımı	Atık Miktarı (ton)
1	100207	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	282.880
2	150110	Tehlikeli maddelerin kalıntılarını içeren ya da tehlikeli maddelerle kontamine olmuş ambalajlar	107.848
3	180103	Enfeksiyonu önlemek amacı ile toplanmaları ve bertarafı özel işleme tabi olan atıklar	98.421
4	120120	Tehlikeli maddeler içeren öğütme parçaları ve öğütme maddeleri	96.551
5	190813	Endüstriyel atık suyun diğer yöntemlerle arıtılmasından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	71.729
6	150202	Tehlikeli maddelerle kirlenmiş emiciler, filtre malzemeleri (başka şekilde tanımlanmamış ise yağ filtreleri), temizleme bezleri, koruyucu giysiler	54.853
7	110105	Sıyırma asitleri (parlatma asitleri)	36.608
8	130508	Kum odacığından ve yağ/su ayırıcılarından çıkan karışık atıklar	30.151
9	050103	Tank dibi çamurları	29.946
10	160601	Kurşunlu piller ve akümülatörler	23.566

Tablo 5. Atık Kodlarına Göre Tehlikeli Atık Miktarları (Ton)

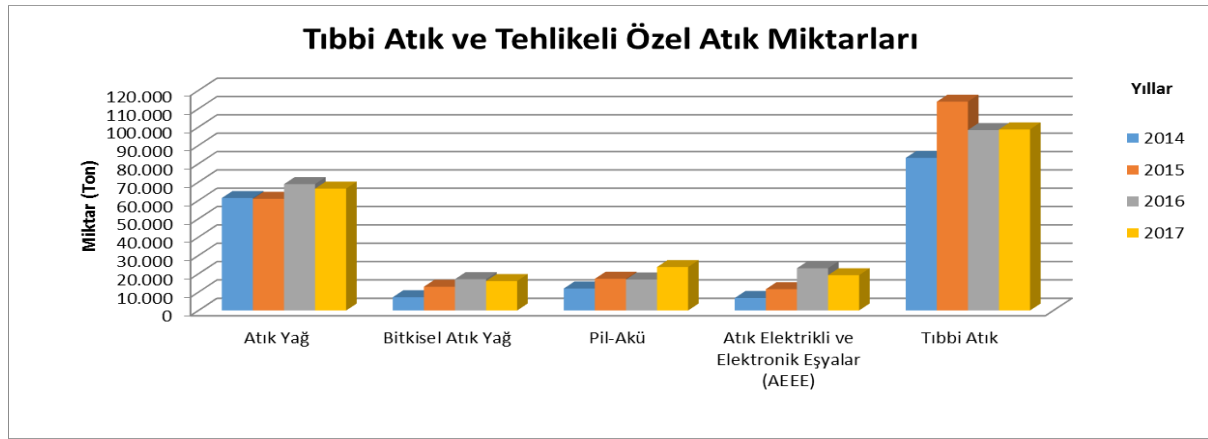

7- Tehlikeli Özel Atık ve Tıbbi Atık İstatistikleri

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında Atık Beyan Sistemine beyan edilen tehlikeli özellikteki atık yağ, bitkisel atık yağ, atık pil ve akümülatörler, atık elektrikli ve elektronik eşyalar ile tıbbi atık miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

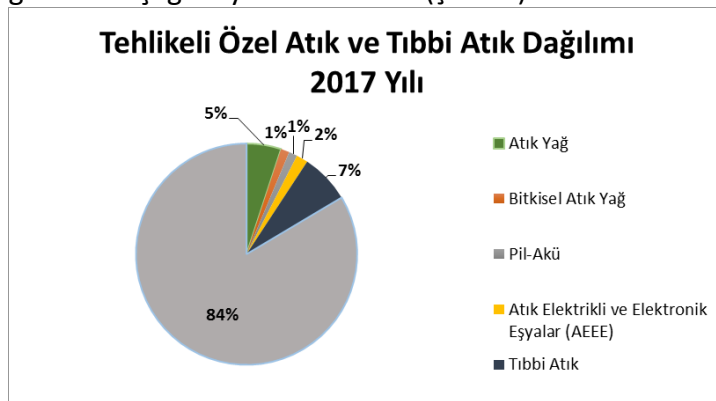
Yıllar	Miktar (ton)				
	Atık Yağ	Bitkisel Atık Yağ	Pil-Akü	Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)	Tıbbi Atık
2013	68.236	4.022	13.488	4.911	71.173
2014	61.335	7.234	11.982	6.817	83.190
2015	60.906	12.958	17.282	11.596	113.857
2016	68.895	17.070	16.908	23.027	98.376
2017	66.442	16.043	23.684	19.224	98.729

Tablo 6. Tehlikeli Özel Atık Ve Tıbbi Atık İstatistikleri Miktarları (Ton)

Şekil 5. Tehlikeli Özel Atık Ve Tıbbi Atık İstatistikleri Miktarları (Ton)

2017 yılında beyan edilen atıklar içerisinde özel atık ve tıbbi atıkların dağılımını gösterir grafikler aşağıda yer almaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. 2017 Yılı Atık Grupları Bazında Dağılım (%)

Özel atık grubunda bulunan tehlikeli atık kodları:

- **Atık yağ grubundaki atık kodları (Atık Motor Yağ-Atık Endüstriyel Yağ):** 08 03 19 / 12 01 06 / 12 01 07 / 12 01 10 / 13 01 01 / 13 01 09 / 13 01 10 / 13 01 11 / 13 01 12 / 13 01 13 / 13 02 04 / 13 02 05 / 13 02 06 / 13 02 07 / 13 02 08 / 13 03 01 / 13 03 06 / 13 03 07 / 13 03 08 / 13 03 09 / 13 03 10 / 13 05 06 / 19 02 07 / 19 08 10
- **Bitkisel atık yağ grubundaki atık kodları:** 20 01 26
- **Pil ve Akümülatör grubundaki atık kodları:** 16 06 01 / 16 06 02 / 16 06 03 / 16 06 06 / 20 01 33 / 20 01 34
- **AEEE grubundaki atık kodları:** 16 02 11 / 16 02 13 / 16 02 14 / 20 01 23 / 20 01 35
- **Tıbbi atık grubundaki atık kodları:** 18 01 01 / 18 01 02 / 18 01 03 / 18 02 01 / 18 02 02

8- İller İtibariyle 2017 Yılı Tehlikeli Atık Miktarları

İL	ATIK MİKTARI (Ton)	İL	ATIK MİKTARI (Ton)
ADANA	46.793	İZMİR	177.627
ADİYAMAN	1.536	KAHRAMANMARAŞ	4.580
AFYONKARAHİSAR	1.592	KARABÜK	1.330
AĞRI	267	KARAMAN	508
AKSARAY	2.576	KARS	765
AMASYA	962	KASTAMONU	1.154
ANKARA	63.995	KAYSERİ	11.572
ANTALYA	12.104	KIRIKKALE	11.790
ARDAHAN	155	KIRKLARELİ	16.272
ARTVİN	593	KIRŞEHİR	967
AYDIN	5.370	KİLİS	196
BALIKESİR	7.581	KOCAELİ	158.541
BARTIN	7.567	KONYA	36.211
BATMAN	6.071	KÜTAHYA	7.614
BAYBURT	63	MALATYA	2.456
BİLECİK	8.117	MANİSA	43.304
BİNGÖL	596	MARDİN	580
BİTLİS	210	MERSİN	18.965
BOLU	3.303	MUĞLA	4.644
BURDUR	3.073	MUŞ	281
BURSA	114.059	NEVŞEHİR	570
ÇANAKKALE	91.541	NİĞDE	766
ÇANKIRI	423	ORDU	1.850
ÇORUM	1.057	OSMANİYE	75.819
DENİZLİ	9.781	RİZE	820
DİYARBAKIR	5.660	SAKARYA	30.681
DÜZCE	11.933	SAMSUN	19.022
EDİRNE	1.134	SIİRT	621
ELAZIĞ	1.246	SİNOP	498
ERZİNCAN	1.151	SİVAS	3.324
ERZURUM	1.822	ŞANLIURFA	3.269
ESKİŞEHİR	19.515	ŞIRNAK	338
GAZİANTEP	10.769	TEKİRDAĞ	69.187
GİRESUN	595	TOKAT	1.105
GÜMÜŞHANE	4.058	TRABZON	4.015
HAKKARİ	180	TUNCELİ	74
HATAY	45.327	UŞAK	1.903
IĞDIR	119	VAN	1.118
ISPARTA	4.176	YALOVA	18.259
İSTANBUL	184.084	YOZGAT	735
		ZONGULDAK	10.560
GENEL TOPLAM= 1.425.045 ton			

*Genel toplamda yuvarlamalardan kaynaklanan farklar olabilmektedir.